

Narkotiko. Drogo per kiu oni povas narkoti.

narvalo Z G. de maraj cetacoj, kun tre longa k pinta dento de la supera makzelo (monodon).

Naso Z. Konusforma korbo el salikaj vergetoj por kapti fiŝojn.

* **Naski** (tr). 1 Produkti idon pp ino : *ŝi ~is filon*; la *geedzoj ~is infanon* B; li estas *nobe* ~itu; ili estas ~itaj *malamikoj* B; tiu projekto estas nur *malvive ~ita infano*; (f) *morte ~ita decido*, esprimo; ŝi estas en la *kvara monato de ~onteco* Z. Kp AKUŝI. 2 (f) Estigi, kaŭzi, okazigi : *konfido ~as konfidon* Z; tio ~is *gojn, admiron, suspekton, grandan sciulon, malpacan*; tiu unua *sukceso ~is multajn esperojn*. (Kp VEKI, KREI, SEMI). ~ema. Multe ~anta, tre fruktodona. ~igl. 1 (pp virseksulo) okazigi la ~on de ido : li ~igis *sep filojn*. 2 ~i 2 : tiu parolo ~igis *novajn pripensojn*. ~igl. 1 Esti ~ita, veni en la vivon, aperi en la mondon (pp ido) : ŝi ~igis *en 1900*; ~iga *lando, tago*. 2 (f) Ekesti, estiĝi, okazi (pp io) : ~igis *en li malbona intenco* Z, *ŝtranga sento* B, *deiro revidi la patrujon*; tiam ~igis *granda bruo, disputo, milito*; ili *devis batali kontraŭ ĉiam re~igantaj (refojiĝantaj) duboj, malhelpaĵoj*; ĉe la ~iĝo de la *tago*. ~lato Z. Idaro. De~a, kun~ita. Ekzistanta jam de la ~iĝo : de~a *surdeco*.

natro Z. CO²Na². Senkolora alkala salo, natria karbonato, facile solvebla en akvo k tre uzata en industrio (fabrikado de vitro, sapo ktp.).

Natrio Z Na. Alkala blanka metalo, kiu malkomponas akvon k kies kombino kun kloro estigas la vulgaran salon uzatan en manĝoj.

* **Naturo.** 1 Kunajo de ĉio, kio ekzistas en la mondo, konsiderata ĉu kiel kvazaŭa potenco diaĵo personiganta la kaŭzon k la leĝojn de ĉiuj fenomenoj, ĉu kiel tuto submetita al konstantaj universalaj leĝoj : la *tri regnoj de la ~o* B (mineraloj, vegetaĵoj, bestoj); la *lando prezentas multajn ~belaĵojn*; la *mirindaĵoj, la krudaj fortoj de la ~o* Z; la ~o *malavare favoris tiun regionon*; la *kuracistoj povas nur helpi la ~on*; *pentri laŭ ~o* (kopianta la modelon mem, ne laŭ fantazio). 2 Denaska esenco propra al iu estulo aŭ aĵo,

plej ofte konsiderata kontraste kun la ecoj akiritaj per laboro k arto de homo : difekton de ~o ne *kouras veluro* Z; li *profunde konas la homan ~on*; havi *honestan, kruelan ~on*; *ekzercado povas preskaŭ ŝangi la ~on* Z; *kutimo estas dua ~o*; la ~o de la *virinoj estas ĝenerale pli emocima ol la ~o de la viroj* (Kp TEMPERAMENTO, KARAKTERO, INSTINKTO). ~a. 1 Apartenanta al la ~o 1 k konforma al ĝiaj leĝoj : *studi la ~ajn fenomenojn*; tiu *altaĵo ne estas ~a monto* Z; per *neevitebla ~a reago* Z; li *mortis per ~a morto* Z; ~a *mineralakvo*; *reciproka fremdeco dividas inter si la ~ajn filojn de sama lando* Z; *Volapuk pereis ĉefe pro manko de ~a evoluipovo* Z. 2 Konforma al denaska ecaro de estulo aŭ aĵo kontraste kun artefariteco, kulturo, civilizo aŭ kun afekto aŭ komplikeco : *seki stajn ~ajn inklinojn*; ni ne *konas la ~an staton de l' prahomo*; ~a (neakirita, seninstrua) *elokventeco, spirito*; ~a *saĝo* (kapablo ĝuste juĝi, komuna al ĉiuj normalaj homoj. Kp KOMUNA); la ~aj k la *artaj lingvoj*; ĉiu *lingvo ~a konstruiĝis blinde* Z; ~a (senafekta) *stilo*; *konstante kunpuŝigante unuj kun la aliaj, la lingvoj perdas sian ~an ritecon k ĉarmon* Z (Kp SIMPLA, NAIVA). 3 Memkomprenebla, memsekva : *tia singardo estas tute ~a ĉe maljunulo*; la *ideo de Kolumbo ŝajnas al ni nun tute simpla k ~a* Z; kiel *grandega malhelpo tie ĉi aperas ne sole la reciproka envio de la popoloj, sed ankaŭ la tute ~a timo de ĉiu nacio jam simple pro sia ekzistado* Z. 4 Kvalifikas noton ne modifitan de dieso aŭ bemolo. ~e. 1 Konforme al la ĝeneralaj leĝoj de la ~o. 2 Konforme al la propra ~o de la koncernata estulo aŭ aĵo : la *leporo estas ~e timema*. 3 En maniero senarta, senafekta : ~e *sin esprimi*. 4 Memkompreneble : ~e *mi ne respondis*. ~aĵo. Materia produkto de la ~o : *pagi per ~aĵoj, ne per mono* Z. ~lsto. Homo, kiu studas la sciencojn pri la ekstera ~o. Ekster~a, kontraŭ~a. Nekonforma al la normo de la ~o. Super~a. Superanta la povon, la leĝojn de la ~o.

Naturalismo. 1 Doktrino neanta ĉion ajn supernaturan. 2 Doktrino laŭ kiu literaturo k belartoj devas celi nur ekzaktan reprezentadon de la realaĵo k senfantazian imitadon de la naturo,